

MEE

Ondersteuning bij leven met een beperking

MEE Signaal

Trend- en signaleringsrapportage

2010

Inhoud

- 2 Inleiding
- 3 Trends en actuele ontwikkelingen
- 5 Uitgelicht
- 6 Gesignaleerde knelpunten
- 8 Signalen per levensgebied

Inleiding

Mensen met een beperking en/of chronische ziekte en hun omgeving ervaren vaak problemen op verschillende gebieden. Deze problemen leiden tot belemmeringen in de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. Het signaleren van relevante ontwikkelingen en belemmeringen is een taak van MEE.

Deze rapportage schetst eerst de actuele trends en ontwikkelingen die van invloed zijn op de positie van mensen met een beperking in onze samenleving. Daarna gaat de rapportage in op een aantal concrete knelpunten die de MEE consultants herhaaldelijk signaleren bij de ondersteuning van hun cliënten.

De rapportage wordt aangeboden aan cliëntenorganisaties, indicatieorganen, de brancheorganisaties van o.a. zorgaanbieders en verzekeraars, gemeenten, de betrokken ministeries en andere samenwerkingspartners. Samen met hen wil MEE Nederland werken aan oplossingen voor deze knelpunten. ■

Het doel van de trend- en signaleringsrapportage is het bundelen van de regio-overstijgende signalen die de 22 MEE-organisaties in 2009 hebben gemeld. Hierdoor ontstaat een actueel beeld van knelpunten en belemmeringen die mensen met beperkingen ervaren, maar ook van kansen en mogelijkheden voor verbetering. De MEE-organisaties willen met deze rapportage overheden, cliëntenorganisaties en andere partners in staat stellen hun verantwoordelijkheid te nemen in het bevorderen van participatie en integratie van mensen met een beperking.

Trends en actuele ontwikkelingen

Toegankelijkheid van de samenleving nog niet optimaal

Alle burgers doen mee in de maatschappij en leveren een bijdrage aan die maatschappij, of zij een beperking hebben of niet. Dit betekent dat de samenleving op alle terreinen toegankelijk moet zijn voor mensen met een beperking of chronische ziekte. Door het ondertekenen van het VN Verdrag over de rechten van personen met een handicap¹, heeft Nederland de gelijke rechten van mensen met een beperking bevestigd en benadrukt.

MEE signaleert dat mensen met een beperking op verschillende terreinen moeite hebben om te participeren in de samenleving. Dit komt door (veranderingen in) wet- en regelgeving en aanscherping van regels. Ook in de herkenning en de bejegening van mensen met een beperking is nog een slag te maken. Daarnaast zijn er fricties tussen vraag en aanbod voor bepaalde doelgroepen.

Het aanscherpen van de toegang tot specifieke regelingen voor kwetsbare burgers, veronderstelt een samenleving die daar op toegerust is. De MEE-organisaties constateren dat dit nog niet het geval is.

Wat is nodig?

MEE acht het wenselijk dat de Nederlandse regering het verdrag op korte termijn ratificeert, zodat bij het maken van beleid rekening wordt gehouden met mensen met een handicap. Hierdoor zullen zij, daar waar mogelijk, volwaardig kunnen participeren aan de samenleving.

Wijziging zorgstelsel niet voor iedereen duidelijk

De afgelopen jaren hebben er in de zorg diverse verschuivingen plaats gevonden. Onderdelen van de AWBZ zijn overgegaan naar de zorgverzekeringswet, de Wmo of zijn uit de collectieve regelingen verdwenen. Door

deze veranderingen en verschuivende verantwoordelijkheden is het voor zowel mensen met een hulpvraag als organisaties vaak onduidelijk wie welke zorg financiert. Enkele voorbeelden zijn vervoer bij behandeling, psychomotorische therapie en speltherapie. Mensen worden soms van het kastje naar de muur gestuurd.

Door deze veranderingen en versnippering is de regelgeving vaak niet helder waardoor er een groot beroep op de expertise- en informatiefunctie van de betrokken instanties wordt gedaan.

Wat is nodig?

Waar nodig ondersteunt MEE mensen met een beperking om hun weg te vinden, maar het is nog beter als de informatie aan de basis op orde is.

Proces indicatiestelling vereenvoudigd

Het ministerie van VWS is gestart met het vereenvoudigen van het proces van indicatiestelling AWBZ. Hiertoe is onder andere de aanmeldfunctionaliteit ontwikkeld (een webapplicatie waarmee de indicatie digitaal kan worden aangevraagd).

MEE werkt ook met de aanmeldfunctionaliteit met als doel om de indicatieprocessen sneller en efficiënter te laten verlopen, de bureaucratie te verminderen en wachttijden terug te dringen.

Wat is nodig?

MEE vindt het hierbij van belang dat de rollen van MEE en het CIZ helder en goed afgebakend zijn. De MEE-consultant behoudt de rol van adviseur en het CIZ behoudt de rol van indicatiesteller.

¹ Dit VN verdrag is door Nederland ondertekend. De regering streeft uiterlijk in 2011 naar ratificatie. Het verdrag richt zich op mensen met langdurige beperkingen en is opgebouwd uit vier pijlers: gelijkheid, doeltreffendheid, toegankelijkheid en zelfstandigheid.

Hogere uitval van leerlingen met een beperking in onderwijs

De noodzaak van een goede ondersteuning op het gebied van onderwijs is groot.

Uit onderzoek blijkt dat de afgelopen jaren het aantal leerlingen met een beperking in het onderwijs (speciaal basis- en voortgezet onderwijs, MBO en HBO) is gestegen. Eén derde van de scholen houdt niet voldoende rekening met leerlingen met een beperking. Hierdoor is de uitval van leerlingen met een beperking hoger dan die van leerlingen die geen beperking hebben. Ook MEE krijgt in de praktijk veel vragen op het gebied van onderwijs. Deze lopen uiteen van ouders die vragen hebben over de schoolkeuze tot bemiddelingsvragen van ouders die geen geschikte school kunnen vinden voor hun kind met een beperking, omdat het om verschillende redenen, nergens wordt toegelaten.

Wat is nodig?

Een goede en effectieve ondersteuning voor kinderen leidt tot minder gebruik van het speciaal onderwijs, een betere ontwikkeling en meer kans op een reguliere baan. In het onderwijs is meer aandacht nodig voor kinderen met een beperking. MEE adviseert scholen en helpt ouders en hun kinderen om een geschikte school te vinden.

Arbeid: zestig jongeren per werkdag in de Wajong

Het hebben van een baan helpt mensen om echt mee te doen in de maatschappij. Mensen met een beperking vinden nauwelijks een baan op de reguliere arbeidsmarkt. Ook hebben zij aanzienlijk minder vaak een betaalde baan dan de gemiddelde Nederlander, ondanks dat zij dat wel willen.

Iedere werkdag worden zestig jongeren op grond van de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong) arbeidsongeschikt verklaard. Een kwart van de Wajongers heeft een baan bij een regulie-

re werkgever of sociale werkplaats. Van de Wajongers die aan het werk zijn, valt een derde binnen een jaar uit.

Wat is nodig?

De ondersteuning van deze mensen moet niet alleen gericht zijn op het vinden van passend werk, maar ook in de fasen na het vinden van een baan. MEE ziet in de praktijk dat juist die samenhang een belangrijke voorwaarde is voor een duurzame match. Bovendien: door goed te kijken wat iemand kan en wat iemand nodig heeft, worden de risico's van uitval en terugstroom verkleind. Wanneer mensen kunnen meedoen en voor zichzelf kunnen zorgen bespaart dat ook de kosten in zorg en welzijn, omdat mensen minder een beroep zullen doen op voorzieningen en ondersteuning.

MEE verzacht effecten pakketmaatregel AWBZ

MEE biedt tot 31 augustus 2010 ondersteuning aan mensen die hun AWBZ-functie begeleiding deels of volledig verliezen. Deze tijdelijke ondersteuning is gericht op het zelfstandig functioneren of het zelfstandig leren organiseren van de ondersteuning. Indien nodig helpt MEE gemeenten en welzijnsorganisaties bij het organiseren van alternatieven.

MEE registreert en monitort de gevolgen van de pakketmaatregel en rapporteert hierover in de Kwartaalrapportage pakketmaatregel AWBZ.² In deze kwartaalrapportages wordt aandacht besteed aan het aantal cliënten dat ondersteund wordt door MEE. Deze rapportage geeft inzicht in de vragen en behoeftes en beschrijft trends en signalen. Ook worden voorbeelden van alternatief aanbod beschreven. ■

² De kwartaalrapportages zijn te vinden op www.meenederland.nl --> publicaties

Uitgelicht

Mensen met niet aangeboren hersenletsel (NAH)

Onvoldoende herkenning van de problematiek

- Voor gemeenten en reguliere organisaties is het lastig de beperking te herkennen en zij hebben vaak niet de expertise om deze doelgroep te ondersteunen.
- Er is onvoldoende herkenning van de bijkomende problematiek in de behandelfase, waardoor patiënten naar huis worden gestuurd zonder vervolgzorg.
- Zelfherkenning ontbreekt, waardoor mensen met NAH niet de ondersteuning krijgen die zij zouden moeten krijgen.

Wat is nodig?

MEE adviseert graag over de wijze waarop gemeenten en reguliere organisaties mensen met NAH kunnen herkennen en bejegenen, zodat het aansluit bij hun belevingswereld. Dit is een van de maatschappelijke taken van MEE.

Tekort aan aanbod en voorzieningen gericht op mensen met NAH

- Ambulante woonbegeleiding gespecialiseerd in NAH.
- Tijdelijk woonaanbod voor gezinnen met een ouder met NAH waar ouder(s) met begeleiding leren hoe ze het gezin draaiende kunnen houden met hun beperking.
- Verpleeghuisafdelingen voor mensen met NAH tussen 18-50 jaar.
- Logeeraccommodaties, dagbesteding, vrije tijdsbesteding en vakantie.
- Woonaanbod voor mensen met NAH en ernstige gedragsproblemen als gevolg van NAH.
- Zorgaanbod voor kinderen en jongeren met NAH.

Wat is nodig?

MEE doet een beroep op zorgkantoren en aanbieders om dit tekort aan aanbod te corrigeren.

Succesvolle voorbeelden

Initiatieven die bijdragen aan een tijdige herkenning en ondersteuning van mensen met NAH zijn:

- Samenwerkingsverband tussen ziekenhuis en MEE-organisatie. Hierdoor kunnen sneller en adequater problemen worden gesignaleerd bij mensen met NAH die niet altijd direct zichtbaar zijn, maar pas in de thuissituatie tot uiting komen. Een consulent van MEE volgt de cliënt na ontslag uit het ziekenhuis. De consulent werkt niet behandelend, maar signalerend en verwijzend en bemiddelt tussen cliënten en organisatie/hulpverlening.
- NAH-café, waar mensen met NAH en hun omgeving elkaar kunnen ontmoeten. ■

Gesignaleerde knelpunten

Toegang tot zorg en ondersteuning

Te lange wachttijden bij indicatieorganen

De wettelijk toegestane wachttijd voor het stellen van een indicatie wordt door zowel het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ) als Bureau Jeugdzorg (BJZ) overschreden. Hierdoor moeten cliënten vaak maanden wachten voordat de zorg kan worden ingezet.

Op 1 oktober 2009 is de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen in werking getreden. Voortaan kan de burger ondermeer een dwangsom laten betalen als de overheid niet tijdig op het verzoek beslist. De wet is ook van toepassing voor aanvragen bij het CIZ of bij BJZ.

Wat is nodig?

Geen overschrijding van de toegestane wachttijden voor het stellen van een indicatie. MEE hoopt dat deze prikkel een gunstig effect heeft op de (vaak structurele) wachttijden bij de indicatieorganen.

Nieuw onderzoek vaak niet nodig

Voor het verkrijgen van een herindicatie vraagt het CIZ regelmatig naar recent diagnostisch onderzoek, ook wanneer het gaat om een chronische stoornis waarbij er geen verandering is in de situatie. Dit is onnodig belastend voor de cliënt: hij moet zich weer laten onderzoeken en vanwege onvoldoende onderzoeksmogelijkheden krijgt de cliënt te maken met een wachtlijst. Dit leidt tot vertraging in de afhandeling van de herindicatie.

Wat is nodig?

Het voorkomen van onnodig diagnostisch onderzoek. Het CIZ heeft de werkinstructies van diagnostisch onderzoek aangepast, maar deze wijziging wordt nog niet door alle CIZ-medewerkers nageleefd. De MEE-organisaties blijven alert op deze problematiek en zullen signalen hierover blijven melden aan het CIZ.

Minder zorg of begeleiding door telefonische indicatiestelling

Bij indicaties door het CIZ en bij Wmo-indicaties wordt vaak telefonisch beoordeeld of iemand in aanmerking komt voor de aangevraagde zorg of ondersteuning.

Deze wijze van indicatiestelling leidt in sommige gevallen tot een onvolledig en soms onjuist beeld van de ondersteuningsbehoefte. Dit heeft te maken met de telefonische vraagstelling en met de neiging van mensen om aan te geven dat ze meer kunnen dan feitelijk het geval is. Dit leidt tot een lagere indicatie en daarmee minder zorg of ondersteuning dan de cliënt nodig heeft.

Wat is nodig?

MEE doet een beroep op het CIZ om bij het bevragen rekening te houden met dit mechanisme en in twijfelgevallen over te gaan tot een huisbezoek.

Beleidsregels niet altijd goed toepasbaar

Op het moment dat een indicatie voor verblijf is gesteld, komt de ondersteuning in de thuishouding per direct te vervallen. Dit gebeurt ook als de cliënt nog niet direct aanspraak kan maken op verblijf.

Wat is nodig?

MEE doet een beroep op het ministerie van VWS om voor deze groep cliënten een overgangsregeling te creëren.

Draaglast ouders hoger door aanscherping indicatieregels

De aanscherping van de indicatieregels voor de gebruikelijke zorg treft vooral jonge kinderen. De draaglast van de ouders wordt hierdoor hoger, waardoor zij soms zijn genoodzaakt hun kind eerder uit huis te plaatsen.

Wat is nodig?

Wenselijk is dat het ministerie van VWS de indicatieregels voor deze groep kinderen versoepelt, zodat zij wel recht blijven behouden op begeleiding waardoor zij thuis kunnen blijven wonen.

Onvoldoende herkenning bij niet-zichtbare beperking

Bij reguliere organisaties is de kennis over de niet-zichtbare gevolgen van een beperking zoals bij niet aangeboren hersenletsel, een (licht) verstandelijke beperking of autisme vaak niet toereikend. Door de onbekendheid ontstaan problemen bij de communicatie en ondersteuning van de cliënt. Voorbeeld: er wordt geen rekening gehouden met een beperkte woordenschat en de beperkte kennis van de regelgeving. Dit geldt o.a. voor een aantal gemeentelijke Wmo-loketten, bij schuldhulpverlening en bij vervoer.

Wat is nodig?

MEE adviseert reguliere organisaties graag over de wijze waarop zij deze doelgroepen kunnen herkennen en bejegenen, zodat het aansluit bij hun belevingswereld. Dit is een van de maatschappelijke taken van MEE.

Bekostiging zorgzwaartepakketten (ZZP) niet toereikend

- De MEE-organisaties signaleren op grote schaal dat cliënten met een ZZP 1 of 2 problemen hebben met het vinden van een intramurale plek. Zorgaanbieders geven aan geen plaats te hebben voor cliënten met ZZP 1 of 2, omdat de financiering te laag is. Voorts leggen zorgaanbieders druk op cliënten of op MEE om een hogere ZZP aan te vragen, omdat de zorg die zij nodig hebben niet bekostigd kan worden met het geïndiceerde ZZP.
- De keuzevrijheid bij dagbesteding is in de ZZP-systematiek beperkt. Het budget wordt verstrekt aan de zorgaanbieder waar de cliënt verblijft. Deze aanbieder zal de cliënt ertoe bewegen om de dagbesteding bij hem af te nemen, om het gehele ZZP-budget voor zijn eigen instelling veilig te stellen. De invoering van vouchers zou dit probleem moeten oplossen. Hiermee wordt de cliënt in staat gesteld om dagbesteding naar eigen keuze in te kopen.

- De ZZP's sluiten niet altijd aan bij cliënten met een gecompliceerde zorgvraag. In het ZZP is aangegeven welke functies en hoeveel tijd per cliënt per week van toepassing zijn op de componenten woonzorg, dagbesteding en behandeling. Dit is afgeleid van een gebruikelijke zorgvraag. Zo kan de woonfunctie wel aansluiten bij de behoefte van de cliënt, maar het aantal uren voor behandeling niet.
- Observatiehuizen zijn gericht op observatie van jeugdigen met psychosociale moeilijkheden om diagnose te stellen en te adviseren over vervolghulpverlening. Deze observatiehuizen geven aan dat de toekomstige vergoeding voor ZZP te laag is om het aanbod in huidige vorm te handhaven.

Voorbeeld: ouders vragen een indicatie aan voor een intramurale plek voor hun dochter, omdat de zorg thuis te zwaar wordt. De dochter krijgt een ZZP 1. In de omgeving is er geen zorgaanbieder waar het kind terecht kan met een ZZP 1. De dochter moet gedwongen thuis blijven wonen, ondanks de zware belasting voor het gezin.

Wat is nodig?

MEE acht het noodzakelijk dat het ministerie van VWS deze knelpunten bespreekt met zorgaanbieders en zoekt naar oplossingen. MEE-organisaties blijven alert op de bovenstaande signalen en geven deze door aan het zorgkantoor en aan het ministerie van VWS. ■

Signalen per levensgebied

Opvoeding & ontwikkeling

Onvoldoende afstemming tussen AWBZ en jeugdzorg

Problemen bij de ondersteuning van een aantal doelgroepen waarbij er geen duidelijke afstemming is tussen AWBZ en jeugdzorg:

- (Crisis)opvang voor jongeren met een licht verstandelijke beperking. In de praktijk is het onduidelijk wie verantwoordelijk is: jeugdzorg of AWBZ.
- Voor een indicatie voor ondersteuning van ouders met een verstandelijke beperking (meestal de moeder) die een kind krijgen, verwijzen CIZ en BJZ vaak naar elkaar. Het CIZ vindt dat BJZ een indicatie moet afgeven, omdat de veiligheid van het kind in gevaar is. BJZ vindt dat het CIZ een indicatie moet afgeven, omdat het gaat om de ondersteuning van de moeder die een beperking heeft.

Wat is nodig?

MEE doet een beroep op VWS om helderheid te geven aan CIZ en BJZ over de verantwoordelijkheden van deze genoemde thema's en taken.

Samenleven & Wonen

Een algemeen signaal over het aanbod zijn de lange wachtlijsten. De wachtlijsten verschillen per regio in doelgroep, aanbod en lengte.

In de tabel is per doelgroep aangegeven in welk aanbod sprake is van een tekort in aanbod en/of wachtlijst.

	Tekort in aanbod	(Intramurale) woonvoorzieningen	Aangepaste woningen	Begeleid wonen	Diagnostiek en behandelplekken	Logeerplekken	Verslavingszorg	Crisisplaatsen	Dak- en thuisopvang	Kamertraining
Doelgroep: mensen met										
een licht verstandelijke beperking										
een verstandelijke beperking										
een verstandelijke beperking en gedragsproblemen										
een lichamelijke beperking										
autisme										
autisme en een verstandelijke beperking										
meervoudige beperkingen										

Wat is nodig?

MEE doet een beroep op zorgkantoren en aanbieders om dit tekort aan aanbod te corrigeren.

Leren & werken

Signalen op het gebied van leren:

- Wachtlijsten op scholen voor speciaal onderwijs. Hierdoor zitten kinderen thuis.
- Kinderen die halverwege het schooljaar uit behandeling met verblijf komen, kunnen niet doorstromen naar onderwijs.
- Er is geen aansluiting na afronding VMBO, leerwegondersteunend onderwijs.
- De toegang van onderwijs voor kinderen met een matig of ernstige verstandelijke beperking wordt bemoeilijkt. Oorzaak hiervan is dat de omvang van AWBZ begeleiding die aanvullend op onderwijs geïndiceerd kan worden, te weinig is om deze kinderen op school voldoende te begeleiden (gevolg van de pakketmaatregelen).
- Kinderen die de overgang maken van speciaal basisonderwijs naar voortgezet onderwijs komen vooraf niet in aanmerking voor een Cluster 4 indicatie. Deze kinderen hebben complexe gedragsproblemen en van hen is bekend dat zij extra zorg nodig hebben. In de praktijk betekent dit dat leerlingen die overgaan van SBO naar het reguliere voortgezet onderwijs eerst moeten vastlopen, voordat zij een Cluster 4 indicatie kunnen aanvragen.
- De buitenschoolse opvang (BSO) voor kinderen met een beperking is door de pakketmaatregel minder toegankelijk geworden. Kinderen verliezen door de pakketmaatregel hun begeleiding die wordt ingezet bij de BSO. De reguliere opvang kan deze kinderen (op dit moment) niet opvangen.
- Tekort aan speciale klassen voor jongeren met autisme in het voortgezet onderwijs. In sommige regio's zijn er zogenaamde passerscholen die

speciaal zijn opgericht voor kinderen met autisme. Deze zijn niet aanwezig in elke regio.

- Wachtlijsten zijn hoog voor ambulante begeleiding van rugzakleerlingen waardoor jongeren rond 16 jaar met autisme onbedoeld thuis komen te zitten.

Wat is nodig?

In zijn algemeenheid kan gezegd worden dat er nog verbeterlagen nodig zijn op het gebied van wachtlijsten, doorstromen naar onderwijs, overgangsregelingen, toegankelijkheid en aanbod.

Signalen op het gebied van arbeid:

- Lange wachtlijsten bij de sociale werkvoorziening. In sommige regio's zijn er wachttijden tot 5 jaar.
- Problemen bij het verkrijgen van een indicatie dagbesteding. Cliënten die een indicatie aanvragen voor dagbesteding AWBZ moeten volgens de regiokantoren van het CIZ in het bezit zijn van een afwijzing voor een WSW³-indicatie. Zelfs als zij nooit in aanmerking zouden komen voor de WSW, dan nog stellen de regiokantoren deze afwijzing verplicht. Het CIZ geeft aan dat WSW wel een voorliggende voorziening is, maar om aanspraak te maken op AWBZ dagbesteding, er geen afwijzing WSW hoeft te zijn. Het CIZ gaf ook aan dat dit in de praktijk nog wel eens anders wordt toegepast. Zij heeft gevraagd de casussen waar dat het geval is, door te sturen.

Wat is nodig?

Terugdringen van wachtlijsten. Voorts blijven MEE-organisaties alert op deze problematiek en melden zij casussen aan het CIZ.

³ WSW= Wet Sociale Werkvoorziening

Regelgeving & Geldzaken

Signalen op het gebied van persoonsgebonden budget (PGB):

- Houders van een PGB kopen vaak hun zorg in via een PGB-bureau of direct bij een particuliere zorgaanbieder. Het is lastig voor de budgethouders de kwaliteit van de geleverde zorg en diensten te controleren.
- Zorgaanbieders gebruiken het PGB om wachtlijsten op te lossen. Cliënten moeten noodgedwongen een PGB nemen, omdat ze anders niet de juiste zorg kunnen krijgen.
- De sociale dienst legt druk op mensen met een bijstandsuitkering om een PGB aan te vragen, wanneer zij een familielid met een beperking hebben. Zij gaan dan in dienst bij dit familielid en de sociale dienst hoeft dus geen of minder uitkering te betalen. Wanneer deze mensen geen PGB aanvragen, stopt de uitkering omdat de persoon niet meewerkt aan het verwerven van betaald werk. Cliënten en mantelzorgers worden niet voorgelicht over de gevolgen van het PGB, zoals de administratieve belasting.
- Zorgaanbieders stimuleren cliënt om een hogere indicatie aan te vragen, zodat zij meer budget krijgen.
- Er is een spanning tussen het beschikbare budget en de te betalen tarieven, waardoor de benodigde zorgomvang niet kan worden gerealiseerd.

Wat is nodig?

Per Saldo en Stichting De Ombudsman hebben een gedragscode ontwikkeld voor PGB-bureaus. De gedragscode vormt de basis voor een keurmerk voor PGB-bureaus, dat moet voorkomen dat budgethouders slachtoffer worden van onbetrouwbare PGB-bureaus. MEE ondersteunt cliënten die gebruik (willen) maken van een PGB door hen te informeren over een PGB. Ook ondersteunt MEE bij bemiddeling bij een PGB en meldt

zij signalen over de kwaliteit van zorgaanbieders of bemiddelingsbureaus bij cliëntenorganisaties.

Signalen op het gebied van vervoer:

De problemen die worden gesignaleerd liggen voornamelijk op het gebied van het leerlingenvervoer, het vervoer tussen gemeenten en vervoer naar logeercammodaties of dagbesteding.

Specifiek gaat het om:

- Het kind woont aan de rand van een gemeente. Hemelsbreed is een voorziening buiten de regio het dichtste bij. Het vervoer wordt echter niet vergoed.
- Schoolvervoer wordt niet vergoed wanneer deze school in een andere gemeente is gevestigd dan waar het kind woont.
- Kinderen die binnen de 6 km grens van hun school wonen, komen niet in aanmerking voor leerlingenvervoer. Er wordt geen rekening gehouden met specifieke omstandigheden.
- Vervoer van school naar logeerkammodatie wordt niet vergoed. Het probleem is dat ouders niet altijd zelf vervoer tot hun beschikking hebben.
- Vervoer naar vrijetijdsbesteding in avond en weekend wordt niet vergoed. Hierdoor worden mensen beperkt in hun mogelijkheden om te participeren.
- Mensen die vervoer nodig hebben tussen huis en een revalidatiecentrum kunnen geen beroep doen op de gemeente (nl. geen sociaal vervoer). De verzekeraar vergoedt alleen zittend ziekenvervoer (rolstoelafhankelijk). Voor mensen die niet rolstoelafhankelijk zijn, maar ook niet zelfstandig kunnen reizen, is dit een probleem.
- Vervoer naar speciale naschoolse opvang wordt niet vergoed.
- Hulpmiddelen mogen niet worden meegenomen in de taxi.

Wat is nodig?

MEE heeft deze knelpunten met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) besproken. De VNG heeft op dit thema geen beleidslijn vastgesteld. MEE doet daarom een beroep op gemeenten om aandacht te besteden aan specifieke gevallen.

Signalen op het gebied van schuldhulpverlening:

- Hoge uitval van licht verstandelijk gehandicapten (LVG-ers) in reguliere schuldhulpverlening doordat ze niet als zodanig herkend worden. De aanpak en begeleiding sluiten niet aan bij de cliënt.
- Lange wachttijd voor bewindvoerders.
- Lange wachtlijsten voor schuldhulpverlening.

Wat is nodig?

MEE adviseert graag over de wijze waarop organisaties LVG-ers kunnen herkennen en begeleiden, zodat het aansluit bij hun belevingswereld. Dit is een van de maatschappelijke taken van MEE.

Tevens vraagt MEE gemeenten actie te ondernemen om de wachttijd en wachtlijsten terug te dringen.

Overige signalen bij regelingen:

Huurtoeslag bijzondere situatie. Speciale woningen (rolstoelgeschikte woningen, prikkelarme woningen) hebben vaak een huur boven de huurgrens. Cliënten weten niet of zij hiervoor huurtoeslag krijgen. Zij moeten eerst wachten op afwijzing van de (reguliere) huurtoeslag (duur: 8 weken) en dan op besluit over huurtoeslag voor bijzondere situatie (duur: 8 weken). De huur over deze periode moeten ze financieel overbruggen. Er is bovendien geen zekerheid dat huurtoeslag voor bijzondere situatie wordt toegekend. Cliënten moeten financieel risico nemen.

Wat is nodig?

Een mogelijke oplossing om dit probleem op te lossen is dat er vooraf een beoordeling plaatsvindt of de toekomstige huurder aanspraak kan maken op een huurtoeslag.

Vrije tijd & sport

Onvoldoende mogelijkheden vrije tijd en sport

- Er is een tekort aan geschikte vrijetijds mogelijkheden voor mensen met autisme en niet aangeboren hersenletsel (groeps grootte is te groot).
- Er is een tekort aan vrije tijd invulling voor jongeren met een licht verstandelijke beperking.
- Er is een tekort aan dagbestedingplekken voor rolstoelafhankelijke jongeren.

Wat is nodig?

MEE doet een beroep op gemeenten om meer vrijetijds mogelijkheden te ontwikkelen voor mensen met een beperking.

Vrienden & relaties

Dreiging vereenzaming door pakketmaatregel AWBZ

Mensen met een lichte beperking verliezen hun indicatie voor dagbesteding als gevolg van de AWBZ-pakketmaatregelen. Deze groep heeft doorgaans moeite om contacten te leggen en een eigen netwerk op te bouwen en te onderhouden. Door het verliezen van hun dagbesteding en daarmee hun sociale contacten, bestaat het gevaar dat een groot deel van hen vereenzaamt.

Wat is nodig?

Er moet meer alternatief aanbod ontwikkeld worden door partijen zoals: gemeenten, welzijnsorganisaties en zorgaanbieders en het bestaande aanbod moet meer toegankelijk worden gemaakt voor deze doelgroep. Vanuit de maatschappelijke taak initieert MEE bijeenkomsten over mogelijke alternatieven. ■

Tot slot

Als alle partners op regionaal en landelijk niveau actief samenwerken om de signalen en knelpunten aan te pakken, kunnen we bijdragen aan een inclusieve samenleving.

Meer informatie?

Wilt u meer informatie over MEE of de inhoud van deze rapportage? Neemt u dan contact op met Gaby Coolen van MEE Nederland via telefoonnummer 030-236 37 14.

Adressen

MEE Nederland

Vereniging voor ondersteuning bij leven met een beperking

Maliebaan 71f | 3581 CG Utrecht

Postbus 85271 | 3508 AG Utrecht

T 030 236 37 07 | F 030 234 04 72

info@meenederland.nl

www.meenederland.nl

Colofon

Tekst: Gaby Coolen (MEE Nederland)

Fotografie: Annette Abels (cover) en Inge Hondebrink (binnenwerk)

Vormgeving en druk: UnitedGraphics Zoetermeer BV

Productie en eindredactie: Annette Abels, afd. Communicatie MEE Nederland

© Maart 2010

Dit is een uitgave van MEE Nederland

Een digitaal exemplaar kunt u downloaden van
www.meenederland.nl